

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vitæ Pontificum Romanorum

Ex Antiquis Monumentis Collectæ

Sandini, Antonio

Bambergæ, 1753

CCXXI. Clemens VII. Anno Christi 1523. Caroli V. Romanorum Regis 5.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65477)

CCXXI.

CLEMENS VII.

ANNO CHRISTI 1523.

CAROLI V. ROMANORUM
REGIS 5.

UNIVERSIS Ecclesiæ rebus pro-
curandis XIII. Kal. Decembr. anno
1523. eligitur *Fulius* Cardinalis *Me-*
diceus, Leonis X. patruelis, appella-
turque *Clemens VII.* Hic in gratiam
recepit Franciscum Cardinalem So-
derinum, quanquam ex arcis Hadria-
næ carcere admissus in Comitium
Pontificale obstiterat pugnacissimè,
ne Pontifex fieret. Approbavit Con-
gregationem *Clericorum Regularium*
institutam ab Joanne Petro Caraffa
Episcopo Theatino, & Cajetano
Thienseo Sacerdote Vicentino. An-
no 1525. *Jubilæum* celebravit. Eo-
dem anno Nonis Februar. Venetâ
annitente Republicâ, quod liquet ex
MS. probatissimo, edidit constitu-
tionem, quâ aliam Leonis X. confir-
mans statuit, ut Clerici Urbis Ve-
netiarum eâ, quæ adhuc servatur,
ratione eligerentur in *Plebanos* & alios

Rayn. an.

1523. §.

125.128.

Spond.

§. 25.

Rayn. an.

1524. §.

1 2.

Spond.

§. 13.

Mmm 3

Ti-

Titulos. (1) Post Caroli Borbonii defectionem ab Gallis verens potentiam Caroli V. Regis Hispaniæ & Romanorum, pro tuenda Italia libertate fœdus iniit cum Regibus Galliæ & Angliæ, Venetis, & Francisco Sfortia Mediolanensium Duce, eam interponens causam, quod Carolus in Hispania edicto statuisset, ut Senatus Regius Pontificia diplomata examinaret. Offensus hâc societate Carolus V. indicit Clementi bellum, cui initium fecerant Columnneses, infestissima Pontificibus familia, qui cum Hugone Moncata Regni Neapolitani Prorege haud exiguis militum copiis stipati Urbem mane summo ingressi, ædes Pontificis nihil tale opinantis invadunt, diripiuntque. Id omen pertinuisse arbitror ad captam deinde Urbis Romanæ, quod paulo post accidit, cladem. Nam Carolus Borbonius in Italiam à Carolo V. missus exercitu Romæ admoto Urbem, spretâ induciarum fide, obedit, captamque, dum inter primos conscendit muros, globulo plumbeo in femur ad inguina ictus & occisus, militibus, Lutheranis plerisque, fœdè diripi-

Rayn. an.
1526. §.
6. 19.
Spond.
§. 4. 7.

Rayn, an.
1527. §. 16
22. 46.
Spond.
§. 2. 4.
6. 10.

diripiendam relinquit. (2) Clemen-
tem in arce Hadriani, quò se rece-
perat, obsessum Philibertus Arausi-
canus in locum Borbonii succedens
compellit ad deditionem durissimis
conditionibus, ac tamdiu habet in
custodia, quoad omnes impleat. Post
menses septem Clemens sibi timens
ab astu Hispanorum, mentitâ veste
simulatôque mercatoris habitu arce
egressus confugit Urbem Veterem.
Dein redintegratâ cum Carolo V. Rayn. an.
amicitiâ, Imperii coronam ei Bono- 1529.
niæ imponit solemni ritu, receptæ §.60.90.
que ejusdem auxilio Florentiæ Ale- Spond.
xandrum pronepotem suum, uti con- §. 1.
venerat, Ducem præficit. (3) Ex-
inde multò gravius fuit Clementi ne-
gotium cum Henrico VIII. Rege
Anglorum, qui Annæ Bolenæ ille-
cebris captus enixè petit, ut jubeat
conjugium suum cum Catharina Re-
gum Catholicorum Ferdinandi at-
que Elisabethæ filia, & Caroli V.
Cæsaris matertera esse irritum. Non
annuit Clemens, imò causam Romæ
cognoscendam suscepit, útque Regi Rayn. an.
amore furenti tempus esset ad resi- 1533.
piscendum, sententiam prorogavit §.65.78.
Mmm 4 ad 84.88.

Spond. ad triennium: sed vanâ omnino spe.
 §. 3. 4. 7. Namque incestæ Henrici cum Bole-
 10. 11. nâ nuptiæ, ac pervicax ejus adver-
 Rayn. an. sus Apostolicam auctoritatem contu-
 15 34 §. macia à Pontifice extorquent ana-
 4. 5 10. thema, nî intra mensem Catharinam
 Spond. uxorem legitimam recipiat, ejectâ
 §. 3. 5. 17 Bolenâ pellice. Aded Clemens in
 id præsertim studuit, ut Henricus ad
 officium redire, & Pontificiæ sen-
 tentiæ obtemperare commodè pos-
 set. (4) Tantâ Rex clementiâ non
 modò non avocatus ab incepto, sed
 in summum Pontificem exacerbatus
 supra modum, *Ordinum Angliæ de-
 creto auctoritatem Pontificiam per regnum
 abrogat, tributum annuum jam ab Ine-
 temporibus pendi solitum denegat, penam
 capitis constituit, si quis supremam pote-
 statem Pontifici adscribat: postremò Ec-
 clestasticos tam Angliæ, quàm Hiberniæ
 sacramento adigit, ut se tanquam Ecclie-
 siæ caput à Christo proximum agnoscant.*
 (5) Interim Pontifex Pisis solvens
 Gallicis triremibus, posito in prima-
 ria Eucharistiæ Sacramento, navi-
 gat Masiliam. Ibi cum Franciscol.
 Galliæ Rege congressus Catharinam
 Mediceam neptem suam matrimonio
 jun-

jungit cum Henrico filio ejus natu
 minori, Duci Aurelianensium, (6)
 agitque de Anglorum Rege revocan-
 do ab errore. Romam reversus pro-
 ponit *Protestantibus* conditiones cele-
 brandi Concilii, quæ ab iis rejiciun-
 tur. (7) Anno insequente 1534. VI.
 Kal. Octobr. moritur, cum in vivis
 fuisset annos sex & quinquaginta, in
 Pontificatu *decem, menses totidem, ac*
dies septem.

ANNOTATIONES.

(1) Sixtus V. anno 1590. III. Kal. Jan. aliã
 constitutione indulsit, ut iidem *Tituli*
 Venetis Clericis cuilibet Urbis Ecclesiæ in-
 servientibus essent loco *Patrimonii* à Tri-
 dentina Synodo imperati.

(2) Roma sexies direpta est. Primùm ab
 Alarico Gothorum Rege anno 459. seu 410.
 Innocentio I. Pontifice. Deinde ab Gen-
 serico Rege Wandalorum anno 455. Leone
 Magno regnante. Postea anno 546. à To-
 tila Rege Ostrogothorum, Ecclesiam ad-
 ministrante Vigilio Rursus ab Aistulpho Rege
 Longobardorum anno 755. in Pontificatu
 Stephani II. Præterea ab Saracenis Africae
 anno 846. Pontificatum gerente Sergio II.
 Demum ab exercitu Caroli V. anno 1527.
 sub Clemente VII. quæ direptio fuit om-
 nium foedissima.

(3) Carolus à Pontifice coronam sumpsit
 Mmm 5 an-

anno 1530. die natali suo, Feflo S. Mat-
thiæ. Nullus exinde Imperator legitur à
Pontifice Romano coronatus. Alexander
Mediceus Dux Florentinorum conftitutus
anno infequente.

(4) Natalis Alexander in Hift. Eccl. Sac.
XV. & XVI. art. 15. apud eos, qui ex
eventu facta metiuntur, imprudentiæ no-
tam incurrit Clemens VII. iudicijque
præcipitis inſimulatus eſt, quòd paucis poſt
latam ſententiam diebus Romæ reddita
ſint Henrici litteræ, quibus Pontificis
iudicio ſe pariturum pollicebatur, modò
Fidelium communionem minimè ſummoſcere-
tur, & à Cauſæ cognitione excluderentur
homines ſibi ſuſpecti, & Commiſſarii ſibi
non inſenſi Cameracum delegarentur, ea
excepturi, quæ pro ſua Cauſa proferre cu-
piebat. Qui poſt menſes unum & viginti
contigit Catharinæ Reginæ obitus, opi-
nionem auxit, quòd Pontifex nimid feſti-
natione ſententiam tuliffet. Eà ſiquidem
morte, ſi res integræ fuiſſent, finita con-
troverſa fuiſſet, cuius, inquiunt, præ-
properum iudicium Regem Regnumque in
ſchiſmatis draginem ſubmerſit. Malum
quidem illud Angliæ, quàm Romana Ec-
cleſiæ, longè funeſtius, Clemens diſ-
tinare non potuit, quem excuſat Pallavi-
cinus Cardinalis lib. 3. Hift. Conc.
Trid

Trid. cap. 15. *Sed etsi fortè peccasset Clemens in præclaram illam S. Augustini Regulam lib. 3. contra Parmenianum cap. 2. Cùm quisque fratrum, id est Christianorum intus in Ecclesiæ societate constitutorum, in aliquo tali peccato fuerit deprehensus, ut anathemate dignus habeatur, fiat hoc, ubi periculum schismatis nullum est: Nihil tamen contra equitatem peccasse dici posset, cùm Regis indomita libido, despecta matrimonii religio, abjecta reverentia in Ecclesiæ Caput pœnam anathematis mererentur. De gestis Clementis VII. hac in causa legendus Sanderus lib. 1. De Schismate Anglicano.*

(5) Thuanus Historiarum sui temporis lib. 1 §. 16. pag. 31. & 32. Vide annotat. 6. ad Gregorium III.

(6) Is postea Gallorum Rex, quo mortuo administratio propè summa Regni fuit penes Catharinam, viventibus tribus Regibus filiis ejus, Francisco II. Carolo IX. & Henrico III.

(7) Spondanus ad annum 1529. §. 10. *Statutum est in Concilio Spirensi à Ferdinando (Rege Hungariæ ac Bohemiæ fratre Caroli Cæsaris) & majori Principum ac Civitatum parte, ut ubi hæcenus decretum Cæsaris Wormatiæ contra hæreticos editum, observatum fuisset, deinceps quoque*

quoque servaretur ; nihil amplius ullibi a
 Novatoribus inveheretur , donec fieret
 Concilium universale ; Missa nusquam
 abrogaretur ; nullibi admitteretur novum
 dogma Sacramentarium de Ecclesia.
 Cui decreto cum Joannes Elector Saxo-
 niae , Georgius Brandenburgicus , Phi-
 lippus Landgravius Hassiae , fratres Lu-
 neburgici , aliique nonnulli Principes pa-
 lam reclamarent , in confesso publico pro-
 testati sunt , se huic decreto minime assen-
 tiri. Unde & Protestantes sunt appel-
 lati : quod nomen postea ad universam se-
 ctam transiit. Vide Pallavicinum
 lib. 2. Hist. Conc. Trid. cap. 18. Thua-
 num lib. I. §. 19 p. 35.

CCXXII.

PAULUS III.

ANNO CHRISTI 1534.

CAROLI V. IMPERATORIS 16.

PRimo comitali die, Octobris ter-
 tio decimo, *Alexander Farnesius*

Rayn. an. Romanus, sacri Collegii princeps, &
 1534. Episcopus Ostiensis, annum agens
 §. 1. 2. septimum & sexagesimum cooptatus
 Spond. est, quem eximia atque inveterata vir-
 §. 18. 20. tus, & præcellentes litteræ magnopere
 com-